سیامک زند رضوی، عضو هیأت مدیره انجمن جامعه شناسی ایران از وضع کودکان کار می گوید

دشواريبييا

▶ کودکان در شرایط دشوار، اولویت سیاست گذاری دولتها نبودهاند

ا**مین شول سیرجانی**| چه کســی کودکان_ه را که هر روز صبح ســییده درنیامده سرچهارراهها حاضر و آماده ایســـتادهاند تاشیشـــههای خودروها را پاک کنند یا با هزار التماس دســـته گلی به عباران می انندگان به خشده در این کنند یا با هزار التماس دســـته گلی به عباران ورانندگان بفروشند؛ شــمارش می کند؟ این سوال از ایسن نظر اهمیت دارد که هنوز هم دستگاههای عریض و طویل دولتی بر سر تعداد این کودکان با یکدیگر به توافق نرسیدهاند. روزبه کردونی، مدیر کل یکدیگر به توافق نرسیدهاند. روزبه کردونی، مدیر کل دفتر امور آسـیبهای اجتماعـی وزارت کار و رفاه اجتماعی بــه «خبرآنلاین» گفته اســت طبق آمار درگاه ملی آمار ۴۰۰هٔ وار نفر در شهرها در سنی تاً ۹ اسال مشغُول به كار هستنداو تاكيد كرده كه در سیاستگذاری ٌحوزه کودک کار و ٔ خیابان هُیچوقتُ نمی توان عدد و رقم مطلق بیان کرد. حالا چه روایت مدیر کل دفتر اسور آسیبهای اجتماعی وزارت رفاه درست باشد و چه آمار غیررسمی که در حالت خوشبینانه از وجود ۲میلیون کودک کار در کشور خبر می دهد؛ در اصل ماجراً تفاوتی نمی کند. این کودکان عمومااز تحصیل بازماندهاندو در معرض انواع آسیبهای اُجتماعی هستنند آزار جنسی، سوء تغذیه، اعتیاد، فروش موادمخدرو ــ ازجمله آسیبهایی است كەمتوجەايىن كودكان است.

حسوب بین مود دن است. از سال گذشته و بعداز بازتاب آسیبهای اجتماعی در کشــور، وزارت رفاه متولی آسیبهای اجتماعی كوُدكانشُدهاُسُت. چُنان كهُدراستانهای آذربایجان غربی، خوزستان، کرمان، سیستانوبلوچستان و غربی، خوزستان، کرمان، سیستانوبلوچستان و تهران بهعنوان ۵ استانی که بیشترین آمار کودکان بازمانده از تحصیل را داشتهاند، طرحهایی برای علی ربیعی، وزیر رفاه سال گذشته از توزیع یک وعده غذای گرم برای ۱۷۰هزار کودک در مهدهای کودک مناطق مرزی و طرح تامین نیازهای اولیه و پروتیین مورد نیاز نیازمندان و سیاستهای رفاهی برای ۱۱میلیون نفر خبر داد

لتهو گريخته دولتمردان از كاهش تعداد عر پسه بست و عرب سه دوستردن را سند. کودکان بازمانده از تحصیل یا کاهش کودکان دارای ر س.ر سوءتغذیه خبر دادهانده اما هنوز گزار شی دقیق و جامع درباره اثر بخشی طرحهای دولت در این حوزه منتشر نشده است. برای بررسی ابعاد اجرای این طرحها و چالشها و مشکلات رسیدگی به وضع کودکان کار و کودکان در حاشیه سراغ کسی رفتیم که نارو فود دان فر حانسیه سراع حسی و متیم نه سال ماست زندگی حرفهای ش را معطوف به کار در حود کود کان کرده است سیامک زند رضوی، عضو هیآمدیرونانجمن جرامنه شناسی ایران و عشوهیأت علمی دانشگاه شهیدباهنر کرمان است او چندسالی است که علاوه بر فعالیت های دانشگاهی در خارج از دانشگاه در زمینه آموزش کودکان بازمانده از تحصیل فعالیت اجتماعی انجام می دهدو کارگاههای مختلفی هم برای توانمندســــازی ســــازمانُهای مردمنهاد و فعالان حوزه کودک بر گزار می کنـــد زندرضوی در فعالان حوزه کودک برگزار می کنـــد زندرضوی در تمام گفت و گوها و نوشته هایش از اصطلاح «کودکان در شرایط دشوار »استفاده می کند و توضیح می دهد که چه کسانی را در زمره کودکان در شرایط دشوار دستهبندی می کنند.زندرضُوی عقیده دارد: «کودکاُنُ در برنامههای توسعه نادیده گرفته شدهاند. خصوصا کودکانی که در حاشیه شهرها و در شرایط دشوار زندگی می کنند.» حاصل گفت و گوی «شهروند» با سیامکزندرضوی پیش روی شماست.

•دولـــت اول آقای روحانی رو به پایان اســت. شما بیش از ۱۰سال است برای آموزش کودکان بازمانده از تحصیل و بهبود شـــرایط کودکان ر ... حاشیه شهرها کوشش میکنید. به نظر می رسد عمده کودکان کار در مناطق حاشــــیه شهره ـيه شهرها زندگی می کنندواز شرایط خانوادگی واجتماعی مناسبی هم برخوردار نیستند، ارزیابی تان از سیاستهای دولت در رسیدگی به وضع کودکان کار و خیابان و کودکان در حاشیه شهرها

. بر تمام سالهای گذشـــته، ازجمله در دولت اول ر جست در محموعا در روحانی، کودکان در شــرایط دشــوار، مجموعا در اُولُویت توجُه در سیاست گذاری و برنامَهُریزی دولت بُودهاند.در دولت روحانی تغییراتی رُخدادمثا ز جامعه شناسان پست دولتی (مشاور مای پا اجرایی) جُراْت کنند و بگُویند که کودکان اولویت نخست جامعه ماهستند و بدون توجه همه جانبه به نیازهای

تامین نمی شـود. در نتیجه این امر سرمایه گذاری است و نه هزینه. در عمل هم باید این ایده، به شکل قانون و دستورالعمل اجرایی در آید. دولت مااز نوع رانتیر نفتی است و ساختار اجرایی آن بشدت بخشی و مرکز گراست که در این ساختار این نخستین قدم یاد می کنم، صدای شُــان را کســـی در این ساختار بهخوبی نمی شنود. کودکان در شرایط دشوار، عمدتا به خورجی عنی مستوره تودنان در سرایط تسور استند به کودکانی اطلاق می شود که خانواده یا سربرست قانونی آنان در عمل نمی تواند حق بقاء رشد، امنیت و مشارکت آنان را به طور شایسته تامین کند و از طرف دیگر دستگاههای اداری، بشدت بخشی و مرکز گرای مرتبط با این امر نیز ناتوان از دیدهبانی و رسسیدگی

معتاد، کودکان معلول در خانهها محبوسمانده،

ر می رکی این کودکان با والدین زندانگی، کودکان با والدین معتاد، کودکان معارض قانون، کودکان در معرض آزارهای

منظم جسمی، جنسی، عاطفی و بی توجهی، کودکان دارای اچ آی وی مثبت، کودک مادرها و ... همه در زمره

کودکان در شُرایط دشوار دسته بندی می شوند. و گودکان در شُرایط دشوار دسته بنداران جایی ندار ند؟

به طور تاریخی و قانونی در کشور ما خانواده بهویژه

پدر و جد پدری مسئول و مالک کودک شناخته می شود، پدیدهای که نیازمند بازنگری اساسی

اســـت، چون به دلایل گوناگون بســـیاری از والدین ناتوان از انجام این مســــئولیت بوده یا شدهاند. علاوه

بر آن، ویژگی کودکان در شرایط دشوار این است

که عموما مرئی نیستند، صدای شان در جامعه کمتر شنیده می شود و در نتیجه مورد توجه پژوهشگران

و برنامهریزان قَــرار نمی گیرند ُ غیــر از مُعدودی از همسایگان و تعدادی از اعضای سازمان های مردم نهاد،

تكوين أيندهشان واصولااين كهدوران كودكى داراى

که عمومامرئی نیس

صدایُشان در جُامعه کمتر

آنان حتى امنيت هم در ميانمدت به شــكل پايدار

۔ بله در پژوهشهای دانشگاهی هم این کودکان غایب هستند و مطالعه درباره شرایط آنان بسیار محدود است. به این دلیل ساده که در بودجه جایی وامکانی برای توجه به آنان وجودندارد.

کسی آنها رانمی بیند. هر چند در کشور بر شعار تولد هر چه بیشتر کودکان تمرکز شده است امامی پینیم که در برنامههای مختلف دولت، کودکان در شرایط دشوار اولویت چندانی ندارند. این فر آیندها در حالی رخ میدهد که کشور ما پیماننامه حقوق کودک را پذیرفته است و طبیعتا باید به مفاد آن پایبند باشد.

> • بعنـــ عقبـده دارید جامعهشناسان هم در کنار دولت دراین,ـــاره کمکاری

ر ااشتباهمی دانید؟

•وزارت رفَّاه دُر سالُ گذشته از اجرای طرح توزیع بستههای غذایی برای رفع سوءتغذیه کودکان حاشیه شهرها خبر داد. از طرف دیگر وزارت راه وشهرسازی همبرنامههایی رابرای توانمندسازی ساکنان سکونتگاههای غیررسمی آغاز کرده است.ار زیابی شمااز اجرای این طرحها جب ارزیابی دقیقی نمی تــوان درباره ایــن برنامه ها

کودکی و نوجوانی است. بنابراین ایران یک جامعه

جوان است و این برش بزرگ از جمعیت ایران نیاز

جدی به برنامه ریزی مشخص و شور ایعالی مشخص جدی به بونامه ریزی مشخص و شور ایعالی مشخص دارد. ما به عنـــوان فعالان مدنی بــه صورت جدی

می خواهیم وزار تخانهای در دستور کار دولت ها قرار

بگیردوبه آن توجه جدی کننده زیرااین مساله به بحث آینده کشورو توسعه انسان محور مربوط است.

ارایه کرد، چون گزارش دقیقی از آنها در دسترس ارایه موده چون عروس تعیمی بر به مر مسرحی نیست. در گذشته که چند وزار تخانه قصد داشتند برای مناطق کمتر برخوردار خدمارترسانی کننده

بیداکنند.هراقدامیبرای حاشیه شهرها باید با در اولویت قراردادن کودکان طراحی شود و بعد هم اینکهاین طرحهابایدبامشارکت جدی جوانان و دانشــجویان و فعالان سازمانهای مردمنهاد، همان شهر و محله اجرایی و به دقت پایش شــود. جوانان و زنان خانهدار ازجمله گروههایی تند که می توانند پس از فراگرفتن آموزشهای مناسب، در اجرای این طرحها مشارکت كنند بهاين ترتيب هزينه اجراي

چنین طرحهایسی هم کاهش • شما منتقد برنامه های از بالا به پایین برای بهبود وضع کودکان به شهر ها هس

-دیدگاهشماچهراهحلیمی تواند نتیجهبخش ترباشد؟ ما نیازمند تغییسری پارادایم در شناخت «مساله»بالولویت

وضع كودكان هستيچ، دانش جامعه شناسي حرفهاي به درجهاي ناكار آمدي خود را نشان داده است كه روند رو به گسترش آسیبهای اجتماعی نشانه آن ، نگاه از بالُا به پایین، سلطه برو کراسی دولتی بر فرآیند پژوهٔش، بخشــینگری علمــی واداری و جُداُکُردن فُراَیند پژوهش از برنامُه ریزی و بی اُعتنایی به ظرفیت هـای اجتماعات محلی و ســازمان های

اجماع جهانی روی آن وجود دارد، نزدیک می کند.

در گام چهارم باید فضا برای فعالیتهای سازمانهای مردمنهاد در این عرصه باز شود. محدودیتها بهطور جدی کنار بسرود و نگاه

• از لزوم بازنگری در برخی قوانین و راهبردهای ت گذاران گفتید، آیا ســازمانهای مردمنهادی که دربرخی شـــهرها مشغول ارایه خدمات آموزشی و... به کودکان حاشیه شهرها هســـتندهم کاســتیهایی دارند که نیازمند . بازنگریواصلاحباشد؟

بله، فقـــدان آموزشهای جــدی، علمی و اصولی مانند تسهیل گری اجتماعی، اصول فعالیتهای داوطلبانه، مدیریتهای مشارکتی و پژوهشهای مشاركتي إجتماع محورو

هاد شما برای رسیدگی فوری به کودکان درشرایطدشوارچیست؟

قبل از هر چيز بايداز اقدامات مقطعي و تکبعدي دست بکشــیم. کارهای کوتاهمدت و شــعارزده ما را بهجایی نمی رساند. از طرف دیگر باید به طور همزمان چند کار را انجام دهیم تا به نتیجه برسیم. باید بستهای از اقدامات طراحی شود. اقداماتی که با ۱ م ۱ ک مشارکت سازمانهای مردم نهاد و جوانان داوطلب در هر محله، شهر و استان شکل بگیرد. یکی از اقدامات اساًسی این است که در ابتدا کودکان دارای سُوءتغذیه شدید شناسایی شوند. ابتدا در درون مدارس سراسر کشور این کودکان را شناسایی کرد. مربیان بهداشت سورین کو دار است کی طرف اور است استان المسال المال المال المال المال المال کار اگر جمع آوری کنند.قبلاهم اشاره کردهام که این کار اگر در چرخه برو کراسی اداری گیر نکند، بهراحتی قابل اجراست. برای خانواده این کودکان باید سبد غذایی مناسب تهیه شود. کودکان خارج از مدرسهها را هم باید به شکل محلهای شناسایی کرد و پوشش داد. در كنار اين اقدام بايدمجموعه اى از خدمات مشاور ماى و روانشناختی هم پیش بینی شود. بسیاری از کودکان حاشیه شهرها در معرض انواع آسیبهای اجتماعی مثل اعتیادو آزارهای جنسی و قرار دارند. مدد کاران داوطلب آموزش دیده باید بتوانند با خانواده این کودکان درار تباط باشند. یکی دیگر از اقداماتی که باید در کشور به طُور جدی انجام شود، شُناسایی کودکان بازمانده از تحصیل است که باوجود اقدامات دولت، . وزارت رفاه، آموزش وپرورش و مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک، این طرح به عقیده من هنوز به نتیجه ده است. برای این کار بهتر است از سطح محلی و

به کمک سازمان های مردم نهاداقدام کرد. پرسشــنامههای سرشماری ســالُ ۹۵ می تواند ـطح محلــهای قرار مبناًی عمـل این طرح در سَـطح محلـهای قُرار بگیرد. البته بدون دیدهبانی و اجرای مستمر چنین

برنامهایی (ابه جایی نمیریم برنامهایی (ابه جایی نمیریم و اگر اجرای برنامها خوب دیدماتی و پایش نشود و همچنان طیف گسستردهای از کودکان حاشیه شهرها نادیده گرفته شوند، باید منتظر بروزچه پیامدهایی درجامعه باشیم؟

براساس پیمان نامه حقوق کودک تمام کودکان حق موزش دارند، حق بهداشت دارند، حق بازی دارند و باید در برابر مخاطراتی مثل آزار جنسی و جسمی امنیت داشته باشند. حالا پرسش اصلی این است که آیاکودکان در شرایط دشوار از این حقوق برخوردارند؟ کودکانی که خانوادههای شان با آسیبهای متعددی روبهروهستندبیشتر در معرض خطر قرار می گیرند. بيامداين طردشد گي چيست؟ اين كودكان رفته رفته به شهروندانی بدل خواهند شد که مستعد عضویت در جنیش های ضداجتماعی خواهند بود مس ین هستند که سال ها بعد انتقام این طردشدگی را از جامعه بگیرند. آنچه باید جدی گرفته شود تحقق

فوری همه حقوق این کودکان است. این انتقام گرفتن در چه زمینه هایی خودش را نشان میدهد؟

-م(تخریب اموال عمومی)، نفرت از قانور نفرت از زندگی، آمادگی برای پیوستن به جریان هاو گروههایی که کشتن کور و مردن را راه نجات فوری از شرایطی امروزشان تبلیغ می کنند.ما فقط با توجه عمه جانبه به حق بقاء رشد، امنیت و مشارکت همه كودكان مى توانيم در مُقابِل اين تباهى و هُزينههاى نساني واجتماعي أن سدي محكم بسازيم ام پایدار برای همه شــهروندان مــا، از راههای دیگر، تهاند اكنون وقت آن است كه با این وضع نقش داشتهاند. اکنون وقت آن اس اولویت دادن به جامعه شناسیی مردم مدار ، برنامه شان موفق نبود. به این دلیل ساده که نگاه دولتی بر این برنامه حاکم بود. سال گذشته مجددا اقداماتی در این باره صورت گرفته است. اما این اقدامات به این سدای همه گروههای ذینفع، بهویژه «کودکان در شرایط دشــوار» و رســیدن به رامحل هایی عملی و فوری متکی به ظرفیتهای اجتماعات محلی رادنبال • بر خـــی از دولتمـــردان معتق دانشــــگاهیان به اندازه کافی با موانع عملی خدماترسانی و مداخله در مسائل اجتماعی ایسران ۱۳۹۶ (اتساق بازرگانی، ایسران ۱۳۹۵)، دقــت کنیم، میبین ۔ حیم، میبینیم که وضع این گروه از کودکان که آشنا نیستند و برای همین طرحهایشان عمدتا غیر عملیاتی است. شما به عنوان کسی -2 حتی تعدادشان هم بهدرستی محاسبه نمی شود، نادیده گرفته که هم دانشگاهی هســـتید و هم کار عملی شده است. در معنای حرفهای جامعه شناسی احتمالا هنوز برای کودکان انجام میدهید ارزیابی تان از دیدگاه دولتمردان چیست؟ بله، درست است. راهحل این مسأله پیگیری ردی به وضع آنان هستند و به طور همه جانبه و یکپارچه این کودکان و مسائل شان را در برنمی گیرند کودکان در شرایط دشوار وضع اضطراری دارند از آن شرایط این کودکان و پیامدهای . ایسده «دانشگاه در خدمت جامعه» است که نیازمند گفتوگویسی جداگانه است. اکثر ر آن تبدیل به «مسأله اجتماعی» نشدهاست. بايدلايحهاى تهيهشودكه براساس آن حق بدر وجد ... همکاران دانشــگاهی مــن به دلیــل هزینهها و پیامدهای خروج از دانشــگاه، از این کار اجتناب جمُله: کودکان دارای سُوءتغذیه، کودکان بازمانده از تحصیل، کودکانی که به کار وادار میشوند، کودکان

، پدري بر کودکان با توجه به وضع آنان محدودومشروط به توانایی آنان شود.دوم قوانین حمایت از کودکان بر با به سمان نامه حقوق کو دک بازنگریشود.در گامبع*د*ی دستگاههای اجرایی مرتبطبا «کودکان در شرایط دشوار» بایدبایکدیگرادغامویکپارچه

شوند

در ابتدا باید لایحهای تهیه شود که براساس آن حق پدر و جد پدری بر کودکان با توجه به وضع آنان مُحدود و مشروط بُسه توانایی آنان شود. دوم قوانیس حمایت از کسودکان بر پایه پیمان نامه حقوق کودک بازنگری شـود. در گام بعدی دستگاههای آجرایی مرتبط با «کودکان در شرایط دشــوار»، باید با یکدیگر ادغام و یکپارچه شُـوند؛ بهطوری کـه بتوانند کـودک را با هُمه مسـائلش در یک مجموعه دربر گیرند. همچنین بادوام و تضمین نمی شود.

ياشنه آشيل توسعه انساني

ثریاعزیزپناه-فعال حـــوزه کودکان|مادر زمینه کودکان یک حلقه مفقــوده بزرگ داریم که فُقط مربوط به یک دولت نمیشُود و اُن بی تَوْجهی کلی به دوران کودکی است. با توجه به مختصات و واقعیتهای فعلی جامعه و تغییر آت گستر ده جامعه ر ...رات مصرت بالمعلق توجهی در خور شرایط فعلی به مسأله مهم کودکان نداریم. این شامل همه کودکان می شود. بسیاری از کشورها حتی کشورهای منطقه خودمان از قرن کشورها حتی کشورهای منطقه خودمان از قرن تم به بعد توجهی بسیار ویژه و جدی به م کودکان کردنگدو بابرنامه ریزی و تخصیص بودجه و وزار تخانه یا شصوراهای عالی حقوق کودک تمام مُخُتُصات دوران کودُکی راجدی گرفَتند. مُختصاتی در ارتباط با امر آموزش و بهداشت و سلامت نحوه

چه ٔ مختصاتی است و به چه نوع آموزش و شرایطی در هر مقطع سننی نیاز دارند، توجه شده است. به تبع آن است که کنوانسیونهای بین|المللی|زجمله حقوق کودکراداریسی در زمینههای دیگر مثل آمین دادرسسی و محاکماتی که مربوط به کودکان است و حکمهای جایگزین و عدالت کیفری خیلی به كودكان توجه كردهاند

ر کسور مادرستنیست که بگوییم به این مسائل در صورهارستایست یه بوییههه پیرستان توجه نشد ده اما این توجه ، جدی و درخور نیست هنوز نتایج سرشماری ۹۵ بهصورت دقیق منتشر نشده اما در آخرین آمارهای نفوس و مسکن سال ۹۲ دیدیم نزدیک ۳ درصداز جامعه ایران در دوران

هر دوره هم از نمایندهها به خصوص از فراکس زنان، کمیسیون اجتماعی و قضائی خواهش داریم که زودتر به نتیجه برسانند، اما گویا در ایســــتگاه قضائی معطل است. بخش قوانین بسیار می تواند راهکشا باشد و افرادمی توانند بااین قوانین به یک ابزار قدر تمندمتکی باشند و از آن برای بهبود شرایط مه کودکان بهویژه کودکاتی که در شرایط دشوار هســــتند،اســـتفاده کنند؛ کودکان بیسرپرست و یر بود». مستخوردید شیسه سومین یا چهارمن سالی است که همچنان سرنوشت آن مشخص نیست. در این لایحه به بخش مهمی از مختصات دوران کودکی توجه شده و مسائلی در آن دیده شده که ما را به آن چیزی که بدسرپرست یا آنها که در شرایط سخت مجبور بهرپرسب یا به نه در سرایط سخت مجبور به کار هســتند. قوانین می توانند راهگشا باشند اگر بهموقع به آن عمل کنند و بهموقع بهشـــان توجه شود. ما باید دولتمردان یا نمایندگانی داشته باشیم

ور دن به اعتیاد و طلاق های گستر ده و بسیار زیاد و كُودكآزارىهايُ بسيار ناخوشايندُ و ناهنجارُيهاُ ر بخش خشونتورزی و حتی تصادفات و آمار ر. بالای حوادث رانندگی می شوند. به همان نقطه ابتدا برمی گردم که همان توجه به کودکان و به خصوص تعلیم و تربیت است. همچنین باید به بخش محروم جامعه که نیاز به حمایت مستقیم و جدی دارند، جامعه که نیاز به حمایت مســــتعیم و جدی دارنده بیشتر توجه شود.این تنگناهاست که باعث می شود کودکان از پشـــت نیمکتهای مدرســـه و آغوش

مردمنهاد و دلایلی از این دست در شکل گیری

"" می کنند و می گویم حق هم دارند. نخسستین کار این دولت بر داشستن نگاه امنیتی از کار اسستاد و دانشسجو در جامعه و خارج از دانشسگاه است، تا

هم توليدُ عُلم و مقالُه واقعى شدود و هم راهحل

• آيا شَـــما که علاوه بر فعاليت علمي، بهطور

میدانسی در این زمینسه کار می کنید، برای

بازنگری قوانین پیشنهادی دارید؟

-ب فراهم شود.

که دوران کودکی و سرنوشت کشور را جدی بگیرند و نسلی پرورش دهند که قادر باشد توانمندیهای خانواده به محیطهایی پرتاب شـــوند که تناس یک انسان موثر هنجارمند در جامعه را داشته باشد. یک انسان موثر هنجارمند در جامعه را داشته باشد. این بی توجهی ها در دوران بزر گســـالی باعث روی ر سی عرصدیی مس سعندهی دود دن بود. اگر این کم توجهی ادامه پیدا کند، می تواند پاشـــنه آشیل توسعهانسانی باشد.

دوران کودکی ندارد،متاسفانه آن چیزی کهنهادهای نوران نودین مدرنه مناسعه این چیزی نه بهامعدی رسمی و کسانی که در جایگاههای قانونی تاثیر گذار هستنده می گویند و عمل می کنند با این مسائل تناسبی ندارد. در مناظرات کاندیداها هم دیدیم که آمارهای جدی در مسأله فقر و حاشیه نشینی مطرح شد. درباره کودکان کار و خیابان دولتها اگر هم برنامههایی داشتند، نشان دهنده عدم آگاهی کامل به شــرایط جدی این کودکان اســت، یعنی بدون شناخت كافى از حوزه كودكان دست به مداخله زدند و نتيجه اش طرحهايى مثل ساماندهى كودكان بود